

ומשום כן הוא נסתר מתוך המלאכים העליונים הקדושים. ועל כן התגלה לאברהם בדרך נסתר, שלא ישגיחו בו המלאכים הקדושים, ולא יהיה להם פתחון פה שהקדוש ברוך הוא התגלה על איש ערל. מתי התגלה לו בהתגלות של מלאכים עליונים? כאשר נתן לו ברית קיום הקדש, שכתוב וידבר אתו אלהים לאמר. אלהים - השם של הקדש, ולא כתוב במחזה השם בהתגלות.

לאמר, מה זה לאמר? לאמר ולהכריז בכל לשון שלא תהיה במכסה, לא בלשון אחרת, אלא בלשון שכלם מדברים בה, שיכולים לומר זה לזה ולא יכולים לקטרג ולומר פתחון פה, ועל כן וידבר אתו אלהים לאמר. אלהים ולא מחזה, משום שהיה מכניס אותו לברית קיום הקדש וקרב אותו אליו.

רבי יהודה אמר, משום כן הה"א לא נתנה לו עד שנמול. מה הטעם? שהיא ממש נקראת ברית. ועל כן, כיון שנוכנס בברית, אז נתנה לו האות ה"א, שכתוב אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים ולא יקרא עוד שמך אברהם וגו'.

אחר הדברים האלה. רבי חייא היה הולך לראות את רבי אלעזר. פגש אותו רבי חגאי. אמר לו, הדרך הזו שמתקנת לפני מר, לאן הולכת היא? אמר לו, לראות את רבי אלעזר. אמר לו, וגם אני אלך עמך? אמר לו, אם תוכל להבין להשפיל למה שתשמע - לך, ואם לא - שוב לאחוריה. אמר לו, שלא יחשש מור לזה, שהרי אני שמעתי כמה סודות של תורה ויכלתי לעמד בהן.

פתח רבי חגאי ואמר, מה שכתוב (במדבר כח) את קרבני לחמי לאשי וגו', את קרבני - זה קרבן הבשר שנקרב לכפר דם על דם, בשר על בשר, משום שכל הקרבנות לא נקרכים אלא הבשר לכפר על הבשר.

ובגין כן סתים איהו מגו מלאכי עלאי קדישי. ועל דא אתגלי ביה באברהם באורח סתים דלא ישגחון ביה מלאכין קדישין ולא יהא לון פטרא, דקדשא בריה הוא אתגלי על בר נש ערל. אימתי אתגלי ליה באתגליא דמלאכי עלאי, כד יהיב ליה ברית קנימא קדישא דכתיב וידבר אתו אלהים לאמר, אלהים שמא דקודשא ולא כתיב במחזה. שמא באתגליא.

לאמר מאי לאמר, לאמר ולאכרזא בכל לשון דלא תהא באתפסא, לאו בלישנא אחרא, אלא בלישנא דכלא משתעין בה דנכלי למימר דא לדא ולא יכלי לקטרגא ולמימר פטרא, ועל דא וידבר אתו אלהים לאמר. אלהים ולא מחזה. בגין דהוה מעייל ליה בברית קנימא קדישא וקריב ליה לגביה.

רבי יהודה אמר בגין כן את ה' לא אתייהב ליה עד דאתגזר, מאי טעמא דאיהי ממש ברית אקרי. ועל דא כיון דעאל בברית כדן אתייהיבת ליה את ה"א. דכתיב אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים ולא יקרא עוד את שמך אברהם וגו'.

אחר הדברים האלה. רבי חייא הוה אזיל למחמי לרבי אלעזר, פגע ביה רבי חגאי, אמר ליה האי ארחא דמתקנא קמיה דמר לאן איהו אזיל, אמר ליה למחמי לרבי אלעזר, אמר ליה ואנא נמי אזיל בהך, אמר ליה אי תיכול למספר סברא למאי דתשמע זיל ואי לאו תוב אבתרך, אמר ליה לא ליחוש מר להאי, דהא אנא שמענא כמה רזי דאורייתא ויכילנא למיקם בהו.

פתח רבי חגאי ואמר, מאי דכתיב, (במדבר כח) את קרבני לחמי לאשי (דף פט ע"ב) וגו'. את קרבני דא קרבן בשרא דאתקרב לכפרא דמא על דמא בשרא על בשרא, בגין דכל קרבנין לאו מתקרבין אלא על בשרא לכפרא על בשרא.

שתשמע - לך, ואם לא - שוב לאחוריה. אמר לו, שלא יחשש מור לזה, שהרי אני שמעתי כמה סודות של תורה ויכלתי לעמד בהן.

פתח רבי חגאי ואמר, מה שכתוב (במדבר כח) את קרבני לחמי לאשי וגו', את קרבני - זה קרבן הבשר שנקרב לכפר דם על דם, בשר על בשר, משום שכל הקרבנות לא נקרכים אלא הבשר לכפר על הבשר.

יִכְרֹךְ שְׁמַעְתִּי, אִם אָדָם חָטָא -
 בְּהֵמָה מִה חֲטָאָה שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אָמַר (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב
 מִכֶּם קִרְבָּן וְגו' לְמָה? אֵלֹא
 הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂה אֶת רוּחַ
 בְּנֵי אָדָם וְאֶת רוּחַ הַבְּהֵמָה,
 וְהִפְרִיד זֶה מִזֶּה, וּמִשּׁוּם כֵּן (קהלת
 א) רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֵלִיָּה הִיא
 לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה וְגו'. וַדַּאי
 נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה.

בְּטָרְם שְׁחָטָא אָדָם מִה כְּתוּב?
 (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה
 נִתְתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זֶרַע זֶרַע
 וְגו', וְכְתוּב לָכֶם יְהִי לְאֹכְלָה,
 וְלֹא יוֹתֵר! כִּיֵּן שְׁחָטָא וְהִיָּצַר
 נִשְׂאָב לְגוֹפּוֹ, וּבְכָל אוֹתָם
 הַתּוֹלְדוֹת עֲשֵׂה דִין, וְאַחֵר בָּא נִח
 וְרָאָה שֶׁהִנֵּה הַגּוֹף נִבְנָה מִהַמְּקוֹם
 שֶׁל הִיָּצַר הָרַע, הַקְּרִיב קִרְבָּן כְּמוֹ
 שֶׁהַקְּרִיב אָדָם, מִה כְּתוּב? (שם ח)
 וַיִּרַח ה' אֶת רִיחַ הַנִּיחֹחַ וְגו',
 וְכְתוּב כִּי יִצַר לֵב הָאָדָם רַע
 מִנְּעוּרָיו. אָמַר הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 מִכָּאֵן וְהִלָּאָה, הוֹאִיל וְהַגּוֹף
 נִשְׂאָב מֵאוֹתוֹ הִיָּצַר הָרַע, יִתְעַנֵּג
 הַגּוֹף כְּמוֹ שְׂרָאוּי לוֹ, יֵאָכֵל בִּשְׂרָ.
 כִּיֵּרַק עֵשֶׂב נִתְתִּי לָכֶם אֶת כָּל.

בְּשִׂאוֹכְרָ בִּשְׂרָ, מֵאוֹתוֹ הַבִּשְׂרָ
 מִתְעַנֵּג הַבִּשְׂרָ שְׁלוֹ, וּמִתְעַרְבִים
 זֶה עִם זֶה וּמִתְגַּדֵּל מִמֶּנּוּ הַגּוֹף,
 וּמֵאוֹתוֹ הֵעֲנֵג הַגּוֹף חוֹטָא בְּכַמָּה
 חֲטָאִים. אָמַר הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 הַבִּשְׂרָ כִּפְרָה עַל הַגּוֹף. בִּשְׂרָ
 אוֹכֵל, וּבִשְׂרָ מִתְרַבֵּה מִמֶּנּוּ, וְבוֹ
 חֲטָא. מִשּׁוּם כֵּן בִּשְׂרָ לְכַפֵּר עַל
 גּוֹפּוֹ, וְהַבִּשְׂרָ שְׂאוֹכֵל עוֹשֵׂה דָם
 לַגּוֹף [משום כֵּן הָדָם שֶׁנִּשְׂאָר מֵאוֹתוֹ הַבִּשְׂרָ
 שְׂאוֹכֵל, הַבִּשְׂרָ עוֹשֵׂה לַגּוֹף דָּם]. מִשּׁוּם כֵּן,
 הָדָם שֶׁנִּשְׂאָר מֵאוֹתוֹ הַבִּשְׂרָ
 בַּחוּץ, מִתְעַתֵּד לְכַפֵּר עַל הָדָם שֶׁנִּשְׂעֵשֶׂה מֵאוֹתוֹ הַבִּשְׂרָ שְׁלוֹ, שְׂכָתוּב (ויקרא יז) כִּי הָדָם הוּא בְּנַפְשׁ
 יִכְפֹּר.

כְּתוּב קִרְבָּנִי, וְכְתוּב קִרְבְּנֶכֶם, שְׂכָתוּב (שם א) תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבְּנֶכֶם. מִה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֹא קִרְבָּנִי
 - כְּמוֹ שְׂלָמִים שְׂבָאִים עַל שְׁלוֹם. קִרְבְּנֶכֶם - כְּמוֹ חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת שְׂבָאִים עַל חֲטָא וְאֲשָׁם. מִשּׁוּם

וְהָכִי שְׁמַעְנָא אִי בַר נִשׁ חֲטָא בְּהֵמָה מִה חֲטָאָה, דְּקִדְשָׁא
 כְּרִיף הוּא אָמַר (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן וְגו'.
 אֲמַאי, אֵלֹא קִדְשָׁא כְּרִיף הוּא עֵבֵד רוּחַ בְּנֵי נִשְׂאָ וְרוּחַ
 הַבְּהֵמָה, וְאַפְרִישׁ דָּא מִן דָּא. וּבִגִּין כֵּן (קהלת ג) רוּחַ בְּנֵי
 הָאָדָם הָעֵלִיָּה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה וְגו' וַדַּאי מִתְפָּרֵשׁ
 דָּא מִן דָּא.

עַד לָא חֲטָא אָדָם מִה כְּתוּב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה
 נִתְתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זֶרַע זֶרַע וְגו' וְכְתוּב לָכֶם יְהִי
 לְאֹכְלָה וְלֹא יוֹתֵר. כִּיֵּן דְּחֲטָא וְהִיָּצַר הָרַע אֲשֶׁתְּאִיב בְּגוֹפָא
 דִּילִיָּה, וּבְכָל אֲנֹן תּוֹלְדִין עֵבֵד בְּהוּ דִּינָא. וּלְכַתֵּר אֶתְא נִח
 וְחָמָא דְּהָא גּוֹפָא אֲתַבְּנִי מֵאֲתָרָא דְּהִיָּצַר הָרַע, אֲקָרִיב קִרְבָּן
 כְּמָה דְּאָקָרִיב אָדָם, מִה כְּתוּב, (בראשית ח) וַיִּרַח ה' אֶת רִיחַ
 הַנִּיחֹחַ וְגו'. (וּכְתוּב) כִּי יִצַר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעוּרָיו. אָמַר
 קִדְשָׁא כְּרִיף הוּא מִכָּאֵן וְהִלָּאָה הוֹאִיל וְגוֹפָא אֲשֶׁתְּאִיב
 מִהֵהוּא יִצַר הָרַע, יִתְעַנֵּג גּוֹפָא כְּמָה דְּאֲתַחֲזִי לִיָּה יִיכוּל
 בִּשְׂרָא. כִּיֵּרַק עֵשֶׂב נִתְתִּי לָכֶם אֶת כָּל.

כַּד אָכִיל בִּשְׂרָא. מִהֵהוּא בִּשְׂרָא אֲתַעַנֵּג בִּשְׂרָא דִּילִיָּה
 וְאֲתַעַרְב דָּא כְּדָא וְאֲתַרְבִּי גּוֹפָא מִגִּיָּה, וּמִהֵהוּא עֲנֵג
 גּוֹפָא חֲטָא בְּכַמָּה חֲטָאִין. אָמַר קִדְשָׁא כְּרִיף הוּא כִּפְרָה עַל
 גּוֹפָא בִּשְׂרָא. בִּשְׂרָא אָכִיל וּבִשְׂרָא אֲתַרְבִּי מִגִּיָּה וּבִיָּה חֲטָא.
 כִּיֵּן כֵּן לְכַפְרָא עַל גּוֹפִיָּה בִּשְׂרָא. וּבִשְׂרָא דְּאָכִיל בִּשְׂרָא
 עֵבֵד דְּמָא לְגוֹפָא (כִּיֵּן כֵּן דְּמָא דְּאֲשֶׁתְּאֵר מִהֵהוּא בִּשְׂרָא דְּאָכִיל בִּשְׂרָא
 עֵבֵד דְּמָא לְגוֹפָא) כִּיֵּן כֵּן דְּמָא דְּאֲשֶׁתְּאֵר מִהֵהוּא בִּשְׂרָא לְכַר
 אֲתַעַתֵּד לְכַפְרָא עַל דְּמָא דְּאֲתַעַבִּיד מִהֵהוּא בִּשְׂרָא דִּילִיָּה
 דְּכְתוּב, (ויקרא יז) כִּי הָדָם הוּא בְּנַפְשׁ יִכְפֹּר.

כְּתוּב קִרְבָּנִי, וְכְתוּב קִרְבְּנֶכֶם דְּכְתוּב, (ויקרא א) תִּקְרִיבוּ אֶת
 קִרְבְּנֶכֶם, מִה בֵּין הָאִי לְהָאִי, אֵלֹא קִרְבָּנִי. כִּיֵּן שְׂלָמִים
 דְּאֲתִיֵּין עַל שְׁלוֹם. קִרְבְּנֶכֶם, כִּיֵּן חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת דְּאֲתִיֵּין
 בַּחוּץ, מִתְעַתֵּד לְכַפֵּר עַל הָדָם שֶׁנִּשְׂעֵשֶׂה מֵאוֹתוֹ הַבִּשְׂרָ שְׁלוֹ, שְׂכָתוּב (ויקרא יז) כִּי הָדָם הוּא בְּנַפְשׁ
 יִכְפֹּר.